

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Izpostava Slovenj Gradec

Pohorska 2, 2380 Slovenj Gradec

T: 02 882 62 30

F: 02 884 11 91

E: izpostava.sg@urszr.si

www.sos112.si/slovenj_gradec

Številka: 8421-21/2017-2-DGZR

Datum: 29.9.2017

REGIJSKA OCENA OGROŽENOSTI - OSKRBA S PITNO VODO V KOROŠKI REGIJI

verzija 1.0

	ORGAN	DATUM	ODGOVORNA OSEBA/PODPIS
OCENO AŽURIRAL/SKRBNIK	Izpostava Slovenj Gradec	september 2017	Nada Jeseničnik Krajnc svetovalka I
SPREJEL	Izpostava Slovenj Gradec		Alan Matijević podsekretar vodja izpostave

1 UVOD

Regijsko oceno ogroženosti je izdelala Izpostava URSZR Slovenj Gradec na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. list RS št. 51/2006 - uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami), Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Ur. list RS št. 39/95) in Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12).

Regijska ocena ogroženosti – oskrba s pitno vodo je izdelana za primer pomanjkanja pitne vode na območju Koroške regije.

Z dnevom sprejetja te ocene preneha veljati Ocena ogroženosti pred veliko sušo«, ki je del skupne Ocene ogroženosti Koroške regije pred naravnimi in drugimi nesrečami, št. 842-00-16/2003-1 z dne, 24.11.2003.

2 SPLOŠNE ZNAČILNOSTI PITNE VODE

Pitna voda je bistra, brez barve, vonja in okusa in ne vsebuje mikroorganizmov, parazitov in njihovih razvojnih oblik v številu, ki lahko predstavlja nevarnost za zdravje ljudi ter snovi v koncentracijah, ki bi same ali skupaj z drugimi snovmi lahko predstavljale nevarnost za zdravje ljudi. Mora biti skladna in zdravstveno ustrezna glede na Pravilnik o pitni vodi (Ur. list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06 in 92/06). Namen uživanja pitne vode je nadomeščanje tekočine, ki jo izgublamo iz telesa in s tem preprečujemo izsušitev. Voda ima v telesu pomembno vlogo npr. pri uravnavanju telesne temperature, izločanju odpadnih snovi iz telesa. Za samo pitje človek potrebuje dnevno 2 litra pitne vode, realno pa porabimo dnevno tudi 100 litrov vode na osebo, saj jo uporabljamo tudi za razne druge namene. Po oceni NIJZ* bi bilo v izjemnih pogojih treba zagotoviti minimalno količino 7,5 litrov pitne vode na osebo dnevno in sicer za pitje in osebno higieno. Taka oskrba lahko traja le 2-3 dni, potem se morala količina vode podvojiti.

Voda je univerzalno topilo, ki na svoji poti kroženja sprejema ter bolj ali manj raztaplja večino snovi, s katerimi pride v stik (delce, trdne snovi, tekočine, pline). Voda prenaša s seboj vse, kar je pridobila. Sem sodi tudi trdota vode, ki je posledica prisotnosti predvsem kalcijevih in magnezijevih karbonatov in sulfatov v vodi. Pitna voda se lahko onesnaži tudi kjerkoli na svoji poti od prispevnega območja, zajema, preko priprave in distribucije, do uporabnika. O primarnem onesnaženju govorimo, če je onesnažena že surova voda (voda na zajetju - pred pripravo), o sekundarnem onesnaženju pa takrat, ko se onesnaži na poti od vodnega vira (zajetja) do uporabnika.

Varna pitna voda nam omogoča življenje in predstavlja enega izmed osnovnih pogojev zdravja. Čeprav je pitna voda tako dragocena dobrina, jo preprosto dojemamo kot nekaj danega. Tudi pomen stalnega nujnega preventivnega delovanja za zagotavljanje njene količine in kakovosti neredko spregledamo.

V formalnem smislu je voda določena kot pitna z namenom uporabe: voda, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene in vsa voda, ki se uporablja v proizvodnji in prometu živil. Potrebna pa nam je še za marsikaj drugega, ne nazadnje za zabavo, kot okras, ustvarja nam razpoloženje.

*Varnost živil v izrednih razmerah, NIJZ 2014

Pri vsakem srečanju z vodo se moramo zavedati, da je njena trenutna funkcija le del kroženja vode v naravi. Del tega kroženja poteka tudi v našem telesu, naših domovih, tovarnah. S kroženjem voda prenaša in razširja po živem in neživem svetu tudi nevarne snovi, tako prihajamo v stik z mikroorganizmi, kemikalijami ipd.

Javno zdravstvene zahteve v zvezi s pitno vodo so: vedno, vsem, kjerkoli, zadosti kakovostno in poceni. Za doseg te ciljev je treba oblikovati sistematičen pristop v vseh fazah načrtovanja, zagotavljanja in spremljanja oskrbe s pitno vodo.

Pri spremljanju kakovosti pitne vode razdelimo parametre na mikrobiološke, kemijske in fizikalne. Zaradi najpogostejših akutnih posledic je največja pozornost posvečena mikrobiološkemu parametrom. Kemijske snovi so običajno prisotne v nižjih koncentracijah in so predvsem povezane z možnimi kroničnimi učinki. Akutno onesnaženje je realno ob enkratnih dogodkih, kjer pride do večjega vdora kemikalij v vodo ali zaradi namernega onesnaženja vode s kemikalijami.

Pri vsaki detekciji pa moramo seveda, poleg neposrednih nevarnosti, ki jih lahko posamezna presežena vrednost parametra povzroča, pretehtati tudi indikatorski pomen pojava in seveda dinamiko, ali gre za enkratni pojav, stalen pojav, naraščanje itd. Odstopanja bodo vedno s seboj prinašala zdravstvena tveganja. Zdravstvena tveganja bomo bolje razumeli in jih reševali, če bomo pitno vodo bolje spoznali. Zavedati pa se moramo, da je ocena posameznega vzorca le odsev trenutka, za oceno dejanskega stanja je potrebno dolgoročno spremljanje in vrednotenje vode in ukrepanje v smislu stalnega izboljševanja kakovosti in varnosti pitne vode.

3 OSKRBA S PITNO VODO V KOROŠKI REGIJI

V Koroški regiji je pokritost oskrbe s pitno vodo iz velikih javnih vodooskrbnih sistemov najmanjša v Sloveniji, saj ima vodo iz teh večjih sistemov zagotovljeno le okoli 74% prebivalcev. Kot značilnost regije lahko navedemo tudi veliko število majhnih izvirov in vodotokov, zaradi česar je manj naseljenih območij oskrba s pitno vodo pogosto urejena iz manjših vodnih virov za manjše skupine ali posamične hiše. To veliko število vodovodov pa s pitno vodo v celoti oskrbuje majhen delež prebivalcev. Mali vodovodi imajo pogosto pomanjkljivosti, ki se odražajo na slabši kakovosti vode in so zato povprečni rezultati lahko tudi zavajajoči.

Zaradi suše, ki se pojavljajo od leta 1989 do danes lahko pride do pomanjkanja pitne vode, predvsem na višje ležečih predelih, kjer se prebivalci oskrbujejo iz lastnih vodnih virov. Na teh manjših virih se upad razpoložljivih količin vode najhitreje pozna in hitreje pride do situacije, ko ni možno zadovoljiti potreb. Suša se pojavlja skoraj vsako leto, tako v zimskih kot v pomladanskih mesecih oz. v različnih letnih obdobjih.

Nastanek in ponavljanje suše ni možno predvidevati, saj se v takšni obliki, da ima večje posledice pojavlja šele nekaj zadnjih let. Značilno je, da se pojavlja v vedno hujši obliki. Opaža se tudi, da se zaloge vode manjšajo, zaradi milejših zim, akumulacijske zmogljivosti pa se v naravi spuščajo, glede na nadmorsko višino – vedno nižje.

Preglednica 1: Pregled oskrbe vode po občinah

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m3	Porabniki	Dnevna poraba m3	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m3
Črna na Koroškem	Črna	Lampreče, Center, Rudarjevo, Mušenik, Pristava, Sp. Javorje	1000	2500	350	Topla	25m3 v jami 120m3 razb. bazen 50m3 Cvelbar
	Podpeca	Podpeca	100	20	3,5	Krofla	
	Šmelc	Naselje Črna proti Koprivni		15	1,5	Topla	10
	Helena	Helena		25	1,5-10	Krofla	35
	Javorje	Javorje		10		Javorje	
Mežica	VZ Zgornji Breg	Zgornji Breg		60	6	Zgornji Breg	
	VZ Šumc I	Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem (del), Holmec	4300	11000	3800	Šumc	
	VZ Šumc II	Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem (del), Holmec					
	VZ Spodnji breg	Spodnji Breg		50	7	Spodnji Breg	
	VH Zg. Breg	Zgornji Breg	2190	60	6	Zgornji Breg	34
	VH Mežica	Mežica	190000	3354	500	Mežica	100
	VH Spodnji Breg	Spodnji Breg	2550	50	7	Spodnji Breg	70
Prevalje	Dolinski vodovod RPM	Breznica, Dolga Brda, Lokovica, Poljana, Prevalje, Zagrad	265785 m3/leto	4131	728 m3/dan	Šumc 1, Šumc 2	
	Vodovod Leše	Leše	35055 m3/leto	430	96 m3/dan	Motnik, Kresnik, Stanečevo	
	Vodovod Šentanel	Šentanel	3685 m3/leto	55	10,1 m3/dan	Šentanel	
	Vodovod Stražišče	Stražišče	5475 m3/leto	120	15 m3/dan	Stražišče	

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m ³	Porabniki	Dnevna poraba m ³	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m ³
Ravne na Koroškem	Dolinski vodovod RPM	Dobja vas, Ravne na Koroškem, Stražišče	432043	7294	1008	Šumc 1, Šumc 2	Dobja vas (500) Janeče (170) Navrški vrh (1000)
	Vodovod Strojna	Strojna	772	8	1,8	Strojna	Strojna (20)
	Vodovod Kotlje	Kotlje, Brdinje, Preški vrh, Podgora, Tolsti vrh, Zelen Breg	246086	1767	576	Stari mlin, Rudnik, Kozarica	Kotlje (150) Pigl (600)
Dravograd	Vodovod Trbonje	Trbonje, Sv. Danijel – del		143	16	Črpališče Trbonje	36
	Vodovod Dravograd	Dravograd, Vič, Ojstrica, Šentjanž, Črneče, Otiški vrh		3227	485	Goriški vrh, Ojstrica, črpališče Črneče,	Grad (400 m ³), Krajnik (150 m ³), Črneče (630 m ³) Vič (30 m ³)
	Vodovod Črneče	Črneče, Gorče, Dobrova		211	32	Goriški vrh, Ojstrica, črpališče Črneče, Matavunder	Krajnik (150 m ³), Črneče (630 m ³), Vič (30 m ³), Dobrova (40 m ³)
Muta	Gortina	Gortina – novi del				vodohran	200
	Muta-Gortina	Muta – Gortina		2601		Herman, Šmolnikova koča, Lovska koča, Napečnik, Krajnc, Lešnik	80
	Sv. Primož	Muta				Matijevo, Plaznik, Stipanič, Poltnik, Sp. Verber	
	Stari del Mute – stolp	Muta				Vodohran	80
	Abrasiv – vrtina	Muta				zajetje	
	Pernice					Vodohran	200
	Sv. Primož					Vodohran	80
	Abrasiv – stolp					Vodohran	60

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m3	Porabniki	Dnevna poraba m3	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m3
Vuzenica	Črpališče Sv. Vid - Šentvid	Vuzenica z okolico, Šentvid, do Pohorske ceste		1483	170	14 vodnih zajetij, 2 vodohrana (Prodnar, Kričej), črpališče na Šentvidu	
	Bazen Gramoznica - Šentvid	Sveti Vid, del Vuzenice				Črpališče Sv. Vid	
	Bazen Prodnar – Primož na Pohorju	Vuzenica				12 zajetij, 1 vodohran	200
	Bazen Kričej – Šentjanž nad Dravčami	Vuzenica				Črpališče Sv. Vid, 1 vodohran	180
	Bazen Dravče - Dravče	Dravče		84		1 zajetje, 1 vodohran, distribucija	15
Podvelka	Ožbalt	Ožbalt		250	28	7 zajetij, vodohran, distribucija	60
	Brezno	Brezno		369	43	1 zajetje, 1 vodohran, distribucija	30
	Podvelka	Podvelka		320	45	7 zajetij, vodohran, distribucija	30
	Kapla	Kapla		277	35	2 vodohrana, 3 zajetja	15 in 40
	Lehen	Lehen		210		3 zajetja, 1 mali bazen, distribucija	4
Radlje ob Dravi	Remšnik	Remšnik		148	18	3 zajetja, vodohran, distribucija, prečrpavanje	60
	Vuhred	Vuhred		525		7 zajetij, bazen, distribucija, povezava z Radljami	70
	Radlje ob Dravi	Radlje ob Dravi		4069	500	Huda luknja, Pehar, Sovič, prečrpavanje na vodohran na Županku, distribucija	Vodohran Pehar 150 m3, Župank 200 m3, Sovič 60 m3

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m3	Porabniki	Dnevna poraba m3	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m3
Radlje ob Dravi	Črpališče Radlje	Radlje				Črpališče Radlje	
	Laznik						
	Vas	Vas – Kozji vrh		250		Zajetje Vas, vodohran	60
	Virtič	Vas				Zajetje Vas, vodohran	200
	Smrečnik	Vas				Zajetje Vas, vodohran	4
Ribnica na Pohorju	Josipdol	Josipdol		190	40	2 zajetja, vodohran, distribucija	100
	Ribnica	Ribnica		400	38	10 zajetij, 2 zbiralnika, vodohran, distribucija	260
	Lehen	Lehen				3 zajetja, 1 mali bazen, distribucija	4
Mislinja	Završe	Završe	61	230	28	Vodni vir: Vrtina Mz – 2/91 Vodohran: VH Višnerski vrh – 100 m3 Črpališče: Črpališče Jenina, R1, R2	VH – Višnerski vrh – 100 m3
	VS Mislinja - Šentilj pod Turjakom	Mislinja, Šentilj pod Turjakom, Mala Mislinja,, Movže, Straže	340	1910	240	Vodni viri: Žegnan studenec 1 do 3, Ramšakovi izviri, Čankarjevi izviri, Ovčar Vodohrani: VH Adam, VH Colnerca, VH Na vasi	VH Adam – 160 m3 VH Colnerca – 50 m3 VH Na vasi – 20 m3 SKUPAJ – 230 m3
	Dovže	Dovže, Razborca, del Male Mislinje	24	240	24	Vodni vir: Zajetje Pušel – Dovže Vodohran: VH Dovže	VH Dovže – 50 m3
	Dolič	Srednji Dolič, Zgornji Dolič, Kozjak – del	58	350	45	Vodni viri: Zajetje Mravljak in zajetje Kavc Vodohran: VH Dolič	VH Dolič – 520 m3
	Pungart	Turistično naselje Kope – Pungart	14	59 objektov	10	Vodni viri: Pungart 1, 2, Kraljevi graben 1 do 4 Vodohran: VH Pungart	VH Pungart – 120 m3

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m3	Porabniki	Dnevna poraba m3	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m3
Slovenj Gradec	Slovenj Gradec - Suhi dol – Šmartno pri Slovenj Gradcu	Slovenj Gradec, Stari trg, Šmartno, Legen, Podgorje, Pameče – novo naselje, Raduše, del Gmajne, Poslovna cona Pameče, Vodriž	2660	10050	1690	Vodni viri: Žnidarjevi mlini 1-4, Vrtina V1, SD5. SD2, SD1, Smolška raven Vodohrani: Lamp, Borovnik, Zg. Legen Vodarna: Vodarna v Suhem dolu Črpališče: Lipa, Gradišče, Gmajna	Lamp – 1000 m3 Borovnik – 500 m3 Zg. Legen – 100 m3 SKUPAJ: 1600 m3
	Mislinjska Dobrava – Šmartno pri Slovenj Gradcu	Mislinjska Dobrava, Turiška vas, Tomaška vas, del Šmartna, del Šmiklavža, del Golavabuke	172	1200	168	Vodni viri: zajetje Šotel, vrtina Mz-4/95 Vodohrani: Turiška vas, Šmon in Šmon I Vodarna: vodarna Šotel Črpališče: Lipa	Turiška vas – 140 m3 Šmon – 100 m3 Šmon I – 20 m3 SKUPAJ: 260 m3
	Pameče	Pameče – novo naselje Pameče – staro naselje	73	820	95 (dobava iz sistema Slovenj Gradec)	Vodni viri: zajetja Nove Pameče 1 in 2 ter zajetje Stare Pameče Vodohrani: Pameče 1, Pameče 2, Stare Pameče	Pameče 1 -30 m3 Pameče 2 – 70 m3 Stare Pameče – 44 m3 SKUPAJ: 144 m3
	Graška Gora	Graška Gora, del Plešivca	12	145	12	Vodni viri: vrtina MV-2/95 Vodohrani: VH Graška Gora-stari, VH Graška Gora-novi Črpališče: črpališče za vrtino	VH Graška Gora stari – 70 m3 VH Graška Gora novi – 20 m3 SKUPAJ: 90 m3
	Razbor	Spodnji Razbor, Zgornji Razbor	24	130	16	Vodni viri: zajetje Zg. Razbor Vodohran: VH Razbor	VH Razbor – 50 m3
	Sele	Sele, Vrhe	36	340	25	Vodni viri: vrtina Sele Vodohrani: VH Sele pri vrtini, VH Sele Črpališče: Klančnik	VH Sele pri vrtini 30 m3 VH Sele – 30 m3 SKUPAJ: 60 m3
	Podhonec					Vodohran: Oberšak	

Občina	Javni vodooskrbni sistem	Oskrbuje naselje	Kapaciteta v m3	Porabniki	Dnevna poraba m3	Vodni viri	Vodohr. kapaciteta v m3
Slovenj Gradec	Tomaška vas in Kranska vas					Vodohran: Kranska vas	
	Grajska vas	Stari trg – del	24	195	21	Vodni viri: zajetje Grajska vas Vodohrani: VH Grajska vas	VH Grajska vas – 65 m3
	Partizanka	Turistično naselje Partizanka	0,3	9 objektov	0,2	Vodni viri: Partizanka 1 do 4 Vodohrani: VH Partizanka	VH Partizanka – 50 m3

4 VIRI NEVARNOSTI

Viri nevarnosti so:

- da se pomanjkanje pitne vode pojavlja predvsem na individualnih zajetjih za posamezna gospodinjstva in manjša naselja. Individualna oskrba je pogosta na kmetijah.

5 MOŽNI VZROKI ZA NASTANEK NESREČE

Vzroki za nastanek nesreče so:

- dolgotrajno pomanjkanje padavin,
- zime brez padavin,
- premajhne kapacitete izvirov in
- nestrokovno narejeni rezervoarji, ki puščajo.

6 VRSTA, OBLIKA IN STOPNJA OGROŽENOSTI

Pomanjkanje pitne vode je vzrok za ogroženost z dveh vidikov:

- ko zaradi suše pride do motene oskrbe s pitno vodo (pomanjkanje pitne in sanitarne vode za ljudi in živali) in
- ko zaradi suše pride do velike stopnje požarne ogroženosti.

Do motene oskrbe s pitno vodo prihaja na območju Koroške regije predvsem v naseljih in vaseh v hribovitem območju. Problematica so predvsem individualna zajetja za posamezna gospodinjstva in na kmetijah, kjer potrebujejo večjo količino vode. V času pomanjkanja vode morajo gasilska društva prizadetim dovažati pitno vodo v hribovite zaselke. Najbolj so prizadete hribovite in dislocirane kmetije, ki imajo premajhne kapacitete lastnih vodnih zajetij.

Posledica pomanjkanja vode je pa tudi velika požarna ogroženost gozdov na območju Koroške regije. Na področjih, ki so težje dostopni predstavljajo požari v naravi še posebej veliko nevarnost.

Posebej problematično je področje:

- Uršlje gore, kjer je dostop težji,
- področje od Polene proti Žerjavu,
- občina Črna na Koroškem, kjer so gozdovi zaradi posledic rudarjenja osiromašeni oz. so v trenutku obnavljanja.

7 POTEK IN MOŽEN OBSEG NESREČE

Oskrba s pitno vodo zaradi suš in prevelike porabe vodnih zalog postaja vse bolj kritična, medtem ko povpraševanje po njej zaradi umetnega namakanja, urbanizacije, industrializacije in vedno večje porabe posameznikov še naprej narašča.

Problem na Koroškem je predvsem sorazmerna občutljivost virov in omejena možnost priprave vode (ponekod sistemov za pripravo vode ni oziroma so pomanjkljivi). Problem ni le premajhna količina vode, ampak tudi neustrezna kakovost pitne vode.

Veliko razpoložljive vode se uporablja v kmetijstvu.

Ob pomanjkanju pitne vode je z obstoječimi kapacitetami cistern možno zagotoviti nujne količine pitne vode za ljudi in živino.

8 OGROŽENI PREBIVALCI, ŽIVALI IN KULTURNA DEDIŠČINA

Najbolj ogroženi predeli v Koroški regiji so razvidni iz preglednice 2. Na ogroženih predelih so problematični predvsem lastni viri vode. V zadnjem stolpcu so navedeni kraji, kjer naj ne bi bilo javne oskrbe s pitno vodo (manj kot 5% prebivalcev ima pitno vodo iz javnih vodnih sistemov).

Preglednica 2: Pregled oskrbe s pitno vodo – ogrožena območja

Občina	Št. prebivalcev	Ogroženo območje	Kraji brez JVS
Črna na Koroškem	3324	<i>Lastni viri:</i> Višinsko območje; Šumahov vrh, Helena, Javorje <i>Naselja:</i> Štopar, Šmelc, Helena, Črna	Bistra, Javorje, Jazbina, Koprivna, Ludranski vrh, Topla
Dravograd	Vseh oseb v občini 8932, na lastnem vodovodnem viru 4744 oseb	<i>Lastni viri:</i> Šentjanž I, II. in III., Gorče, Libeliška gora, Črneška gora, Selovec, Sv. Danijel, Otiški vrh, Sv. Boštjan, Meža – del, Vič – del, Goriški vrh – del, Kozji vrh, Vrata, Velka, Ojstrica – del, Gorče - del	Črneška Gora, Kozji Vrh nad Dravogradom, Libeliška Gora, Selovec, Sv. Duh, Sv. Boštjan, Sv. Danijel, Tolsti vrh (del), Velka, Vrata, Bukovje, Kozjak
Mežica	število prebivalcev v občini 3573, 421 se jih oskrbuje z vodo iz lastnih virov	<i>Lastni viri:</i> Višinsko območje - Zgornji breg, Podkraj pri Mežici, Lom	
Mislinja	4590, veliko prebivalcev se oskrbuje z vodo iz lastnih virov	<i>Lastni viri:</i> Višinsko območje Kozjaka	Paka – del, Tolsti vrh pri Mislinji
Muta	3373, 472 prebivalcev ima lastne vodne vire	<i>Lastni viri:</i> gospodinjstva v višjih predelih na območju Sv. Primož-del, Zg. Gortina-del, Sv. Jernej – nekaj gospodinjstev	Mlake, Pernice, Sv. Primož nad Muto, Sv. Jernej nad Muto
Podvelka	2365, večina na lastnih vodnih virih	<i>Lastni viri:</i> del Spodnje in Zgornje Kaple, del Javnika, Vurmat – del (razen elektrarniškega naselja), del Lehna, del Kozjega vrha – v višjih legah, del Ožbalta, del Podvelke (ob regionalni cesti proti Ribnici), del Brezna (Brezniška in	Janževski Vrh, Kozji Vrh, Rdeči Breg (del), Vurmat (del)

		Potočnikova graba), del Rdečega brega	
Prevalje	Vseh prebivalcev v občini 6781, na lastnem vodnem viru 1715 prebivalcev	<i>Lastni viri:</i> Belšak, Jamnica, Kot pri Prevaljah, del Stražišča, del Šentanela, del Zagrada, Breznica Ogroženo območje: del Stražišča, Breznica	Belšak, Breznica, Jamnica, Kot pri Prevaljah, Suhi Vrh
Radlje ob Dravi	6218, dobra pokritost z javnimi sistemi	<i>Lastni viri:</i> Kobansko (kmetije) <i>Naselje:</i> Radlje	Brezni Vrh, Radelca, Spodnja Orlica, Sv. Anton na Pohorju
Ravne na Koroškem	Vseh prebivalcev v občini je 11321, 9287 prebivalcev je oskrbovanih z vodo, 2034 prebivalcev na lastnem vodnem viru	<i>Lastni viri:</i> Zelen breg, Brdinje, Strojna, Tolsti vrh, Koroški Selovec, Stražišče, Podkraj, Podgora	Dobrije, Koroški Selovec, Podkraj, Strojna, Uršlja Gora
Ribnica na Pohorju	1178, polovica ima vodo iz lastnih virov	<i>Lastni viri:</i> Zgornji Janževski vrh	Hudi Kot, Zgornja Orlica, Zgornji Janževski Vrh, Zgornji Lehen na Pohorju
MO Slovenj Gradec	16686, petina ima vodo iz lastnih virov	<i>Lastni viri:</i> Podhomec, Golavabuka	Brda, Golavabuka, Gradišče
Vuzenica	2669	Lastni viri: gospodinjstva v višjih predelih na območju Sv. Primoža na Pohorju, Šentjanža nad Dravčami, Dravč in Sv. Vida	Sv. Primož na Pohorju, Šentjanž nad Dravčami

9 VERJETNE POSLEDICE

Verjetne posledice, ki se pojavijo ob pomanjkanju pitne vode so:

- okužbe z vodo, ki je onesnažena,
- bolezni,
- dehidracija,
- ekonomske in socialne napetosti pomanjkanja pitne vode.

10 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE

Ob pomanjkanju pitne vode lahko pride do naslednjih verižnih nesreč:

- velika možnost požarov v naravi,
- pojav nalezljivi bolezni pri ljudeh,
- pojav posebno nevarnih bolezni živali.

11 MOŽNOST PREDVIDEVANJA NESREČE

Pomanjkanje pitne vode se lahko pojavi zaradi:

- daljšega obdobja brez padavin v zimskem, spomladanskem in poletnem času z visokimi dnevnimi temperaturami,
- poplav,
- požarov,
- plazov in
- terorističnih napadov (poškodbe na infrastrukturi, strupi).

12 RAZVRŠČANJE OBČIN IN IZPOSTAVE URSZR (REGIJE) V RAZREDE OGROŽENOSTI PRI OSKRBI S PITNO VODO

Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. list RS, št. 24/12, 78/16) v 4. členu določa, da morajo ocene ogroženosti vsebovati tudi razvid, katere občine in v kakšnem obsegu so ogrožene zaradi posameznih vrst nesreč.

To poglavje, ki skuša ugotoviti teritorialno porazdelitev ogroženosti ob pomanjkanju pitne vode, je izdelano za 12 občin ter za izpostavo. Z nazivom »regija« je v tem poglavju mišljena Izpostava URSZR Slovenj Gradec. Regija je ozemeljsko in glede vključenosti občin vanje identična izpostavi URSZR.

Tako so najbolj ogroženi tisti prebivalci, ki živijo na območju, kjer so ogrožena območja in imajo lastne vodne vire. Vsekakor pa ni izključena možnost pomanjkanja pitne vode v strnjenih naseljih, kjer se oskrbujejo iz večjih vodnih virov, ki so v lasti občin. Do pomanjkanja pitne vode lahko pride tako zaradi suše kot tudi zaradi okvar na vodovodnem sistemu oz. morebitnega terorističnega napada.

Preglednica 3: Razredi in stopnje ogroženosti nosilcev načrtovanja (občin, regij)

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti
1	Zelo majhna
2	Majhna
3	Srednja
4	Velika
5	Zelo velika

Glede na uvrstitev v določen razred ogroženosti bodo lahko s temeljnim, torej z regijskim načrtom zaščite in reševanja ob pomanjkanju pitne vode opredeljene tudi obveznosti nosilcev načrtovanja k izdelavi načrta ali dela načrta zaščite in reševanja ob pojavu nalezljivih bolezni in drugih nevarnostih za zdravje pri ljudeh. Obenem pa so ti podatki lahko v pomoč tudi drugim, ki imajo kakršne koli zadolžitve oziroma obveznosti iz naslova načrtovanja in drugih aktivnosti s tega področja.

12.1 RAZVRŠČANJE OBČIN

Občine na Koroškem so uvrščene v tretji razred ogroženosti, kar je razvidno iz preglednice 4. V preglednici so poleg podatkov o ogroženosti občin tudi podatki o površini, številu ljudi in gostoti poselitve v posameznih občinah.

Preglednica 4: Ogroženost občin ob pomanjkanju pitne vode

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
KOROŠKA	Črna na Koroškem	156,0	3324	21,3	3
	Dravograd	105,0	8932	85,1	3
	Mežica	26,4	3573	135,3	3
	Mislinja	112,2	4590	40,9	3
	Muta	38,8	3373	86	3
	Podvelka	103,9	2365	22,8	3
	Prevalje	58,1	6781	116,7	3
	Radlje ob Dravi	93,9	6218	66,2	3
	Ravne na Koroškem	63,4	11321	178,6	3
	Ribnica na Pohorju	59,3	1178	19,9	3
	Slovenj Gradec	173,7	16686	96,1	3
	Vuzenica	50,1	2669	53,3	3
	SKUPAJ	1.040,8	71.010	68,2	

Vir: Podatki SURS za leto 2016

Preglednica 5: Število občin v regiji in skupno, razvrščenih po razredih ogroženosti

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupno število občin
Koroška	0	0	12	0	0	12
SKUPAJ OBČIN	0	0	12	0	0	12

12.2 RAZVRŠČANJE REGIJE

Regija je podobno kot občine neposredno uvrščena v 4. razred ogroženosti.

Preglednica 6: Ogroženost regije zaradi pojava nalezljivih bolezni pri ljudeh

REGIJA	ŠTEVILO PREBIVALCEV	% PREBIVALCEV SLOVENIJE	GOSTOTA POSELITVE	RAZRED OGROŽENOSTI REGIJE
Koroška	71.010	3,0	68,2	4
SKUPAJ	71.010	3,0	68,2	

13 ZAKLJUČEK OCENE OGROŽENOSTI

Najtežje posledice klimatskih in civilizacijskih sprememb bodo v prihodnjih desetletjih vse večje suše in s tem posledično pomanjkanje pitne vode. Zato bo treba vodo bolj racionalno trošiti.

Pristojne institucije že več let opozarjajo, da je potrebno nujno in hitro osveščanje prebivalstva o varčevanju z vodo, tako pri pranju posode, tuširanju, vse do uporabe hladilnih naprav. Zlasti poudarjajo, da se mora ljudi osveščati o nevarnostih pomanjkanja pitne vode.

V času pomanjkanja pitne vode se angažirajo predvsem gasilske enote prostovoljnih gasilskih društev v Koroški regiji in operativne enote Koroškega gasilskega zavoda Ravne na Koroškem za prevoz pitne vode na območja, kjer primanjkuje pitne vode.

Ob sušnih obdobjih so zelo pogosti tudi požari, zaradi kratkotrajnih neviht, katere spremljajo udari strele. Do požarov pa prihaja tudi zaradi nepazljivosti in malomarnosti prebivalstva (odmetavanje ogorkov cigaret, kurjenje v naravi, kljub prepovedi itd.).

Občina mora v svoji oceni točno opredeliti območja, ki niso pokrita z oskrbo z vodo iz mestnih vodovodov in s požarno vodo. Občinske vodstvene organe morajo opozoriti tudi na to, da morajo pristojnosti preskrbe z vodo prevzeti Javna komunalna podjetja v Koroški regiji in da gasilske enote lahko prevzamejo le določene naloge oskrbe z vodo, samo kot izreden ukrep.

Občine v Koroški regiji so relativno bogate z vodnimi viri v dolini, medtem, ko so višje ležeči predeli z vodnimi viri bolj slabo pokriti, zato pa ob dolgotrajnejši suši tudi pride do pomanjkanja vode in jo je potrebno voziti na višje ležeče kmetije. Popolnitev s kapacitetami za prevoz pitne vode je v občinah Koroške regije zadovoljliva.

14 RAZLAGA POJMOV IN KRAJŠAV

14.1 POJMI

OGROŽENO OBMOČJE: območje, na katerem je pomanjkanje pitne vode doseglo stopnjo, ki se označi kot naravno nesrečo.

PITNA VODA: je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in ne glede na to, ali se dobavlja iz vodovodnega omrežja sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot

pred pakirana voda. Torej je vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil. Pitna voda je voda, ki ustreza predpisom s področja zdravstvene ustreznosti živil.

14.2 KRAJŠAVE

CZ	Civilna zaščita
JVS	javni vodovodni sistem
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
RS	Republika Slovenija
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
URSZR	Uprava RS za zaščito in reševanje

15 VIRI PODATKOV IN VSEBIN ZA IZDELAVO OCENE OGROŽENOSTI

Pitna voda v Sloveniji	Nacionalni inštitut za javno zdravje, 17.3.2016
Pitna voda – spletna stran NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje